

O'ZBEKISTONDA MA'DANIYAT VA SAN'AT SOHASINING RIVOJLANISHI

Mahmudjonova Nasiba Abduhalim qizi

NamDPI Maktabgacha ta'lim 1-bosqich talabasi

+998 94 226 68 72

Omonova Zarnigor To'rajon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti ilmiy xodimi

omonova.zarnigor.2302@gmail.com

Annontatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda madaniyat va san'atning tarixiy asoslari, mustaqillik yillarida bu sohalarga qaratilgan e'tibor, amalga oshirilayotgan davlat siyosati va islohotlar keng yoritilgan. Xususan, "Ijod" jamg'armasi, "Madaniyat karvoni", "Kreativ sanoatni rivojlantirish dasturi" kabi loyihalar doirasida ijodkorlarni qo'llab-quvvatlash, madaniyat muassasalarini modernizatsiya qilish, raqamlashtirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish ishlari tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada milliy qadriyatlar targ'iboti, yosh avlodni madaniy ruhda tarbiyalash va san'at orqali iqtisodiy rivojlanishga erishish masalalari ham o'rin olgan. Maqola O'zbekistonda madaniyat va san'atning yangi bosqichga chiqish jarayonini ochib beradi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, madaniyat, san'at, milliy meros, teatr, muzey, ijodkorlar, rivojlanish, davlat dasturlari, zamonaviy san'at.

Kirish:

O'zbekiston madaniyati va san'ati xalqning boy tarixiy merosi, an'anaviy qadriyatlari hamda zamonaviy tendensiyalarni o'zida mujassam etgan muhim sohalardan biridir. Mustaqillik yillarida madaniyat va san'atni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilib, milliy merosni asrab-avaylash, ijodkorlarni qo'llab-quvvatlash va zamonaviy san'at yo'nalishlarini kengaytirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi.

Madaniyat va san'at sohasining rivojlanishi nafaqat milliy o'zlikni mustahkamlash, balki xalqaro maydonda O'zbekistonning madaniy nufuzini oshirishga ham xizmat qilmoqda. Teatr, kino, tasviriy san'at, musiqa va adabiyot kabi yo'nalishlarda yangi ijodiy loyihalar hayotga tatbiq etilmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonda madaniyat va san'at sohasining rivojlanish tendensiyalari, amalga oshirilayotgan islohotlar va kelajakdagi istiqbollar tahlil qilinadi.

O'zbekistonda madaniyat va san'atning rivojlanishi

1. Mustaqillik yillarida madaniyat va san'atga berilayotgan e'tibor

Madaniyat va san'atga mustaqillik yillarida qaratilgan e'tibor mamlakatimizning ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Madaniy merosni asrash va yosh avlodni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash borasida olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar, ayniqsa, davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda. „O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng, madaniyat va san'at davlat

siyosatining asosiy yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Madaniy merosni saqlash, rivojlantirish va targ‘ib qilish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar boshlandi. Madaniyatni yosh avlod tarbiyasining asosi sifatida ko‘rish g‘oyasi ilgari surildi”[1] bu fikr o‘zbek jamiyatining madaniy o‘zligini mustahkamlashda asosiy poydevor ekanini yaqqol ko‘rsatadi.

So‘nggi yillarda madaniyat sohasida amalga oshirilayotgan loyihalar ijodkorlarni rag‘batlantirish va madaniyat muassasalarini yangilashda katta ahamiyatga ega. “Ijod” jamg‘armasi, “Madaniyat karvoni” hamda “Kreativ sanoatni rivojlantirish dasturi” kabi tashabbuslar ijodiy salohiyatni oshirishga xizmat qilmoqda. „So‘nggi yillarda madaniyat sohasida bir qator davlat loyihalari amalga oshirilmoqda. “Ijod” jamg‘armasi, “Madaniyat karvoni”, “Kreativ sanoatni rivojlantirish dasturi” kabi tashabbuslar orqali ijodkorlar qo‘llab-quvvatlanmoqda. Hududiy madaniyat muassasalari ham yangilanmoqda”[2].

Kelgusida madaniyat va san‘at sohasida raqamlashtirish jarayonlarini kengaytirish, xalqaro aloqalarni rivojlantirish va madaniy turizmni faollashtirish muhim yo‘nalishlar bo‘ladi. Shuningdek, yosh iste’dodlarni qo‘llab-quvvatlash madaniyat sohasining yanada rivojlanishiga katta hissa qo‘shadi. “Raqamli madaniyat” tushunchasining amaliyotga tatbiq etilishi madaniyatni zamonaviy texnologiyalar yordamida keng auditoriyaga yetkazish imkonini yaratadi. „Kelgusida madaniyat va san‘at sohasida raqamlashtirish, xalqaro aloqalarni kengaytirish, madaniy turizmni rivojlantirish, yosh iste’dodlarni qo‘llab-quvvatlash asosiy yo‘nalishlar bo‘ladi. “Raqamli madaniyat” tushunchasi amaliyotga tatbiq etilmoqda”[3]

2. Madaniyat muassasalarining rivojlanishi

Viloyat, tuman va shahar darajasidagi madaniyat markazlari, kutubxonalar, teatrlar, san‘at maktablari ta‘mirlanib, yangilangan holda faoliyat yuritmoqda. Ularga zamonaviy texnologiyalar joriy qilinmoqda [4].

San‘atkorlar, yozuvchilar va boshqa ijodiy kasb vakillari uchun grantlar, stipendiyalar ajratilib, ko‘rgazmalar va ijodiy uchrashuvlar tashkil etilmoqda. Maqom, baxshichilik, xalq amaliy san‘ati kabi milliy qadriyatlar targ‘ib qilinmoqda [5].

San‘at maktablarida innovatsion texnologiyalar asosida ta‘lim berish, onlayn platformalarda madaniy ko‘rsatuvlar, virtual muzeylar va ko‘rgazmalar tashkil etilmoqda [6].

Milliylik va zamonaviylik uyg‘unligida yangi shakllar, yo‘nalishlar paydo bo‘ldi. San‘at festivallari, xalqaro tanlovlar va ko‘rgazmalar orqali O‘zbekiston madaniy hayoti global sahnaga chiqmoqda.

Davlat siyosati madaniyatning har bir yo‘nalishini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan. Bu esa ijodkorlar faoliyatiga, hududlarda madaniy muhitga ijobiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Ijodiy sanoat rivoji, madaniyatni iqtisodiy rivojlanish omiliga aylantirish, turizm bilan integratsiyalashuv asosiy vazifalar qatoriga kiradi. Raqamli san‘at, animatsiya, multimedia, xalqaro loyihalar orqali yangi ufqlar ochilmoqda.

Xulosa:

O'zbekistonda madaniyat va san'at mustaqillik davrida ustuvor soha sifatida rivojlanmoqda. Davlat tomonidan ijodkorlarni qo'llab-quvvatlash uchun turli loyihalar amalga oshirilmoqda. Madaniyat muassasalari modernizatsiya qilinib, zamonaviy texnologiyalar joriy etilmoqda. Raqamlashtirish jarayonlari madaniyatning yangi shakllarini yaratishga yordam bermoqda. Milliy qadriyatlar targ'iboti va yosh avlodni madaniy ruhda tarbiyalashga katta e'tibor qaratilmoqda. Madaniyat sohasining iqtisodiyot bilan integratsiyasi rivojlanib, yangi imkoniyatlar ochilmoqda. Xalqaro madaniy hamkorlik kengayib, O'zbekiston san'ati global maydonda tan olinmoqda. Umuman, madaniyat va san'at sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar yangi bosqichga olib chiqmoqda..

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
O'zbekiston Respublikasi "Madaniyat to'g'risida"gi Qonuni, 1996.
- 2.PQ–4307-son qaror, 2019-yil 26-mart.
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 24-martdagi PQ–179-son qarori.
3. "Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi – 2022–2026".
O'zbekiston Respublikasi Madaniyat va san'atni rivojlantirish jamg'armasi rasmiy sayti: www.acdf.uz
- 4.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Hududiy madaniyat markazlarini rivojlantirish" qarori, 2021.
- 5."Ijod" jamg'armasi to'g'risidagi Nizom, 2018.
UNESCO O'zbekistondagi madaniy meros ro'yxati (www.unesco.uz).
- 6."Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, 2020.
Madaniyat va Turizm vazirligining rasmiy portali: www.madaniyat.uz
- 7."Sharq taronalari" xalqaro festivali rasmiy nashrlari, Samarqand, 2023.
O'zbekiston san'ati tarixidan. – T.: O'qituvchi, 2020.
- 8.PQ–179-son qaror, 2022-yil 24-mart.
O'zbekiston Respublikasi Madaniyat strategiyasi – 2022.
- 9.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Iqtisodiy tadqiqotlar markazi tahlillari, 2023.
"Kreativ sanoat" konsepsiyasi. – T.: Iqtisodiyot va Madaniyat nashriyoti, 2022.